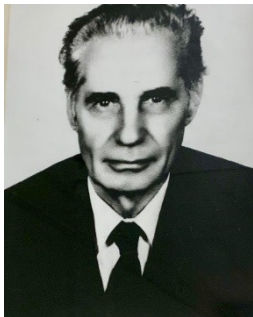

Anatomia patologică sau morfopatologia, cum este cunoscută ca disciplină în învățământul medical românesc, este specialitatea medicală situată la granița dintre disciplinele/specialitățile preclinice și cele clinice, o punte între știință și medicină care se ocupă cu studiul și diagnosticul macroscopic și microscopic al leziunilor apărute în țesuturi și organe în cursul diverselor procese patologice și boli. Anatomia patologică a cunoscut o dezvoltare remarcabilă în ultimele decenii prin introducerea și utilizarea tot mai largă a metodelor imunohistochimice/citochimice, ultrastructurale, citogenetice și moleculare care contribuie la rafinarea diagnosticului, aprecierea riscului de apariție a unor boli, evaluarea prognosticului și personalizarea terapiei.

Serviciul de Anatomie Patologică al Spitalului Clinic Județean de Urgență “Pius Brînzeu” Timișoara funcționează din anul 1974, inițial ca Secție de Anatomie Patologică, iar din 2005 ca Serviciu de Anatomie Patologică (SAP). A fost condus, de-a lungul timpului, de personalități recunoscute în domeniu - Dr. Maria Gavrilescu (1974 – 1979), Dr. Lucia Vasiliu (1979 – 1991), Prof. dr. Elena Potencz (1991 – 1993), Prof. Dr. Nicolae Tudose (1993 – 2005) și Prof. Dr. Alis Dema (2006 - prezent) care au contribuit la organizarea, dezvoltarea și modernizarea secției, la extinderea investigației morfologice în practica medicală, prin interpretarea biopsiilor endoscopice, postoperatorii, extemporanee și prin examenul citologic.

În cadrul Laboratorului de anatomie patologică al Spitalului Județean Timișoara au mai activat de-a lungul timpului și Dr. Dumitru Fiștea (1974-1976), Prof. Dr. Leonida Georgescu și Prof dr. Elena Lazăr (1987 – 1991).

Profesorul universitar Dr. Leonida Georgescu (1919-1991) a fost personalitatea marcantă care a coordonat și contribuit la dezvoltarea anatomiei patologice în Timișoara, incluzând laboratorul de Anatomie patologică din Spitalul Județean Timișoara. Diagnostician

de excepție, cercetător pasionat, erudit și excelent pedagog, Prof. Dr. Leonida Georgescu a coordonat formarea unei rețele bine organizată de laboratoare de anatomie patologică în partea de vest a țării și a extins paleta investigațiilor morfologice prin realizarea de examene citologice, de biopsii extemporanee, tehnici histochemice, histoenzimatiche, de imunomorfologie și de microscopie electronică. Profesorul Leonida Georgescu a avut o contribuție deosebită la dezvoltarea domeniului prin preocuparea pentru dezvoltarea corelațiilor morfo-clinice și morfo-funcționale și prin introducerea metodelor histochemice și electronmicroscopice în cercetarea patologiei renale (1966-1967), cu aplicabilitate în practica clinică. Este de amintit în acest sens preocuparea profesorului pentru studiul nefropatiei endemice balcanice, preocupare concretizată în identificarea, în microscopia electronică, a unor particule *virus-like*, sugerând rolul posibil al unei infecții virale latente în etiologia bolii, rezultate care au fost publicate în 1970. Patologia hepatică și ginecologică au reprezentat alte domenii de cercetare intens investigate de profesor. Preocupările în domeniul oncologiei au fost concentrate pe studiul, in vivo și in vitro, al grefelor de tumori realizate prin intermediul unor carcinogeni chimici. Activitatea de cercetare s-a materializat în 517 lucrări comunicate și 248 de lucrări publicate, unele în reviste internaționale de mare prestigiu: Lancet, American Heart Journal, Cardiology, Zentralblatt für Chirurgie, Zeitschrift für die gesamte innere Medizin und ihre Grenzgebiete, Acta - Unio Internationalis Contra Cancrum, Beiträge zur Orthopädie und Traumatologie, La semaine des hôpitaux: organe fondé par l'Association d'enseignement médical des hôpitaux de Paris, Revue internationale d'hépatologie, Annales d'oculistique, Minerva medica, Monatsschrift für kinderheilkunde, Acta virologica etc.

De altfel, preocuparea constantă pentru studiul patologiei s-a concretizat în elaborarea, în calitate de autor sau coautor, a 10 monografii și 4 manuale unice de Morfopatologie: „Cartea laboratorului clinic” (1959), „Anatomie patologică” (sub redacția A. Mureșanu – 1962, 1964), „Morfopatologia aparatului cardiovascular” (sub redacția E. Crăciun, 1959), „Insuficiența renală acută” (1959), „Sindromul vasculorenal gravidic” (1968), „Morfopatologia aparatului renal” (1960), „Patologia placentei” (1977), „Diagnosticul bolilor renale prin puncție biopsie” (1978), „Nefrologie clinică: fiziologie, morfologie clinică și terapie”, „Nefropatiile secundare” (1986).

A contribuit la realizarea procedurii de esofagoplastie directă cu material gastric, de către profesorul Dan Gavrilu.

Ca o recunoaștere a meritelor sale în domeniu, Prof. Georgescu a fost ales, în anul 1968, membru corespondent al Academiei de Științe Medicale, devenind în anul 1990 membru titular și a fost peste 20 de ani redactor șef al revistei “Timișoara Medicală”, contribuind la creșterea prestigiului revistei (Ancusa).

Creator de școală medicală, profesorul Leonida Georgescu a fost și rămâne un exemplu de profesionalism, dăruire, corectitudine și onestitate, calități care l-au făcut deopotrivă iubit, admirat și regretat de colegi, colaboratori și studenți.

Profesorul universitar Dr. Elena Potencz (n. 1936) a funcționat, ca medic primar anatomie patologică cu integrare clinică, în cadrul Laboratorului de Anatomie patologică al Spitalului Județean Timișoara pe care l-a condus între anii 1991 și 1993.

În strânsă legătură cu activitatea didactică din cadrul disciplinei de Morfopatologie stomatologică a Institutului de Medicină din Timișoara, disciplină pe care a condus-o până în anul 2000, în planul activității de diagnostic, Prof. Dr. Elena Potencz a avut preocupări și rezultate deosebite în studiul și diagnosticul patologiei cavității bucale și glandelor salivare.

Profesorul universitar Dr. Nicolae Tudose (n. 1933), care a condus SAP din 1993 până în 2005, a fost un remarcabil diagnostician și bun organizator, contribuind la dezvoltarea activității de diagnostic morfologic prin extinderea investigației histochemice și prin introducerea investigației imunohistochemice în diagnosticul și evaluarea prognosticului unor tipuri de neoplasme, ceea ce a condus la elaborarea de lucrări științifice publicate sau prezentate la diverse manifestări științifice din țară și din străinătate, precum și la numeroase teze de doctorat cu subiecte din patologia oncologică pulmonară, ginecologică, hepatică, gastrică, uro-genitală. Domina sa a instruit numeroși

medici rezidenți din specialitatea de anatomie patologică și din alte specialități care au efectuat un stagiu de pregătire în specialitatea de anatomie patologică. Colaborarea dintre Prof. univ. Dr. N. Tudose și Prof. Dr. G. Feichter (Basel, Elveția) a facilitat participarea

domeniul neuropatologiei, al patologiei mamare și hematooncologice.

Profesorul universitar Dr. Elena Lazăr (n. 1945) a desfășurat activitate de diagnostic în specialitatea Anatomie patologică, la Spitalul Județean Timișoara, între anii 1987 și 1991.

În prezent, Serviciul de Anatomie Patologică este condus de **Profesorul univ. dr. Alis Dema**, sub îndrumarea căreia activitatea serviciului s-a diversificat prin introducerea și aplicarea unor metode moderne histochemice, imunohistochemice/citochimice și de imunofluorescență, ceea ce contribuie semnificativ la creșterea performanței diagnosticului cito- și histopatologic.

Între anii 2002 și 2003 a avut loc o primă și importantă modernizare a laboratorului de Anatomie Patologică, prin compartimentarea spațiului destinat activității analitice, optimizarea circuitelor de lucru în spațiile destinate activităților specifice (recepția și orientarea pieselor postoperatorii / puncții-biopsie, revărsate lichidiene patologice, procesare tesuturi, stația de includere la parafina, secționarea și colorarea uzuală, tehnicile imunohistochemice manuale, examenul extemporaneu, citodiagnosticul și prelucrarea histopatologică a materialului necroptic, respectiv spații de arhivare blocuri de parafină, lame histo / imunohisto și cito-patologice, registre și rezultate histo- citopatologice și necropsice), dotarea cu microscopie optice, printr-un program național de dotare a spitalelor județene.

În perioada 2007-2008 s-a început elaborarea și implementarea procedurilor specifice SAP care constituie o bază solidă pentru acreditarea națională și internațională.

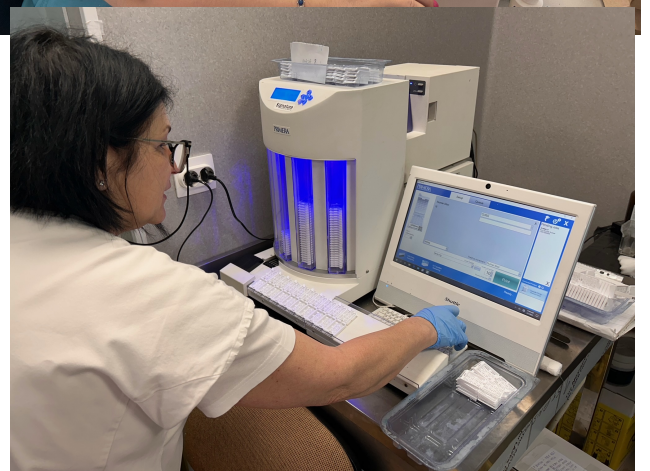
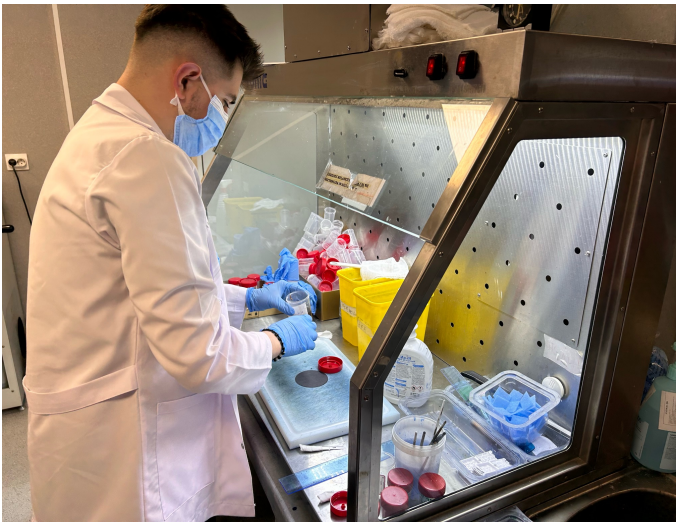
Un moment deosebit pentru dezvoltarea acestui serviciu l-a reprezentat includerea SAP al SCJUPBT, ca secție clinică universitară, în parteneriatul UMFVBT cu centrele universitare din București, Iași și Torino, în cadrul proiectului POSDRU/81/3.2/S/58942 „Laboratorul de anatomie patologică - formare profesională și organizațională prin implementarea managementului calității - ANATOMOPAT”, desfășurat între anii 2010 – 2013.

O altă etapă importantă pentru dezvoltarea și creșterea performanței diagnostice a SAP a constituit-o investiția în modernizarea și optimizarea circuitelor de lucru și dotarea cu aparatură performantă a compartimentului de prosectură, între 2015 – 2016, pe un proiect coordonat de Prof. dr. Alis Dema.

O încununare a eforturilor susținute depuse timp de aproape un deceniu, de către întregul personal al SAP, a fost obținerea, în anul 2018, a acreditării RENAR a SAP (Certificat de acreditare nr. LM 643).

În 2019 au urmat o nouă dotare cu aparatură modernă a laboratorului: microscopie optice, microscop cu preluare de imagini și modul de imunofluorescență, automate de colorare și montare, inscripționare casete, imunohistochimie.

În SAP sunt efectuate, anual, aproximativ 120 de necropsii, 1200 de îmbalsămări, 48.000 de blocuri de parafină, 50.000 de lame colorate uzual, 900 colorații speciale, 5600 colorații imunohistochimice, 130 de examene extemporanee, 5000 examene citologice.

Începând cu data de 1 decembrie 2020, asigurații pot beneficia de analize de anatomie patologică efectuate în SAP și decontate de Casa de Asigurări de sănătate (CAS), în baza unui bilet de trimitere eliberat de medici oncologi/hematologi sau de alte specialități care se află în relație contractuală cu CAS Timiș.

Serviciul de Anatomie Patologică participă, prin interpretarea lamelor de citologie cervico-vaginală, la programul de

screening pentru depistarea cancerului de col uterin.